

REPUBLIKA E KOSOVËS / REPUBLIKA KOSOVA

GJYKATA THEMELORE NË PRISHTINË

Broj predmeta: 2019:139894

Dana: 01.12.2022

Broj dokumenta: 03702678

PS.br.59/21

U IME NARODA

OSNOVNI SUD U PRIŠTINI –SPECIJALNI DEPARTMENT, sa predsednikom sudskog veća Musa Konxheli, članovi veća-sudija Valon Kurtaj i sudija Valbona Musliu-Selimaj, službena saradnica Ardita Mustafa i prevodioci (albanski – srpski jezik i obrnuto) Sanel Fazli i Edib Lutfiu, u krivičnom predmetu protiv optuženog I.T., zbog krivičnog dela: Podsticanje na nacionalnu, rasnu, versku mržnju, nemir ili netoleranciju iz člana 147 stav 2. vezano za stav 1 Krivičnog zakona Republike Kosovo, prema optužnici Specijalnog tužilaštva Republike Kosovo PPS.br. 26/19 dana 28.06.2019 god, nakon održanog javnog sudskog pretresa dana 29.07.2022god i dana 27.10.2022 god, u prisustvu predstavnika optužbe – Specijalni tužilac Atdhe Dema, optuženi I.T. sa ovlašćenim braniocem advokatom N.V., dana 19.10.2022 god u prisustvu stranaka, donosi i javno objavljuje ovu:

P R E S U D A

Optuženi: I.T., rođen dana 16.07.1973 god, od oca V i majke M, sa devojačkim prezimenom I, sa prebivalište u selu ..., opština Zvečane, sa ličnim brojem ..., oženjen, sa srednjeg imovinskog stanja, srbin, državljanin Republike Kosovo, brani se u slobodi.

K R I V J E

Zato što, je u periodu dok nije bio na funkciji ministra uprave i lokalne samouprave u Vladi Republike Kosovo sa umišljajem podsticao i javno širio mržnju, nemir ili netoleranciju između nacionalnih, verskih, etničkih ili drugih grupa koje žive na teritoriji Republike Kosovo, tako da dana 24.03.2019 god, u ulici „.....“, u Zvečanu, u svojstvu učesnika i govornika, u građanskom skupu protiv intervencije NATO-a 1999 god na Kosovu, takozvana „, na sećanje žrtava bombardovanja od strane NATO-a., i navodi da „, Razlog agresije u našoj državi je takozvana humanitarna katastrofa, Rečak je izmišljen na Kosovu i Metohiji i oni su „, Albanski teroristi., koji su sve ovo izmislili, i oni su izvršili sve najveće zločine na Kosovu i Metohiji za koje niko do sad nije preuzeo odgovornost. Izvršili su zločine pre NATO agresije, ubijali su dobri kućnih Srba i policajca na njihovim radnim mestima, nastavili su krvavi pir tokom agresije i nakon dolaska takozvane mirovne misije u Kosovo i Metohiju., ove radnje koje bi mogle da pokvare javni mir u Republici Kosovo.

Sa ovim je /optuženi/ izvršio krivično delo, ***Podsticanje na nacionalnu, rasnu, versku mržnju, nemir ili netoleranciju iz člana 147 stav 1. Krivičnog zakona Republike Kosovo.***

Stoga, sudsko veće optuženog I.T., u smislu člana 2,3,4,7,8,9,10,17,21,41,43,45,73, i 147 stav 1 KZRK, člana 360 stav 2. i člana 365 Zakona o krivičnom postupku Republike Kosovo,

O S U Đ U J E

Sa Kaznu zatvora u trajanju od 1/jedne/ godine, kazna koja će biti izvršena nakon punomoćja ove presude, u roku predviđanom zakonom.

Optuženi obavezuje se da u ime troškova uplati sudski paušal u iznosu od 100€ i u ime fonda za žrtve zločina , iznos od 50€, sve u roku od 30 dana od dana pravosnažnosti ove presude pod pretnju prinudnog izvršenja.

O b r a z l o Ź e n j e

Istorijat postupka ,sudske rasprave i izjave stranaka

Kancelarija glavnog državnog tužioca dana 11.04.2019 god, dostavio STRK dopis PPN.br.80/2019 u vezi sa člancima objavljenim u elektronskim medijima i napisanim tokom meseca aprila 2019 godine, a koji se odnosi na javnu izjavu bivšeg ministra Ministarstva uprave i lokalne samouprave u Vladi Republike Kosovo, I.T. povodom njegovih izjava o masakru u Račku.

Dana 23.05.2019 god. STRK donosi rešenje o pokretanju istrage protiv okrivljenog I.T. zbog mogućnosti da je počinio krivično delo izazivanje mržnje, mržnje ili nacionalne, rasne, verske ili nacionalne netrpeljivosti iz člana 147. stav 2. vezano za stav 1 KZRK.

Dana 28.06.2019 god STRK, podneli su optužnicu PPS.br. 26/19 protiv okrivljenim I.T. zbog navedenog krivičnog dela.

Osnovni sud u Prištini – Specijalni Department je dana 19.07.2019. godine održao početni pretres u raspravi kojoj, nakon čitanja optužnice od strane državnog tužioca i saopštenja predsednika pretresnog veća u vezi sa koristima i posledicama priznanja krivice, optuženi I.T. izjavio se da nije kriv.

Obrana okrivljenog je dana 19.08.2019.godine podnela zahtev za odbacivanje optužnice, koji zahtev je predsednik veća odbio kao neosnovan, protiv ovog prvostepenog rešenja odbrana je izjavila žalbu dana 03.10.2019. u Apelacionom sudu u Prištini.

Apelacioni sud – Specijalni department je dana 17.10.2019.godine doneo rešenje PNS.br.7/2019, kojim je odbijena kao neosnovana žalba odbrane okrivljenog I.T., dok je rešenje Osnovnog suda u Prištini, Specijalni department od dana 03.09.2019 god potvrdio.

Dana 05.12.2019.godine, Osnovni sud u Prištini-Specijalni department doneo je osuđujuću presudu PS.br.20/2019 za okrivljenog I.T. i osudio ga na kaznu zatvora u trajanju od 2/dve/ godine.

Dana 24.06.2021 Specijalni department Apelacionog suda u Prištini je presudom APS.br.7/2020 je potvrdio prvostepenu presudu PS.br.20/2019 od dana 05.12.2019 god.

Vrhovni sud Kosova je dana 18.11.2021. godine doneo presudu br. Pml.336/2021 zaveden u Smil dana 28.12.2021.godine, kojim je usvojio zahtev za zaštitu zakonitosti branioca osuđenog I.T. i poništio prvostepene presude (PS.br.20/2019 od dana 05.12.2019 god.) i drugog stepena

Apelacionog suda u Prištini (APS.br.7/2020 od dana 18.11.2021 god .) i predmet je vraćen na ponovno suđenje prvom stepenom sudu.

Osnovni sud u Prištini, Specijalni department , održao je glavno sudsko ponovno razmatranje dana 29.07.2022 god. na kojoj sednici su iznete uvodne reči stranaka i otpočelo čitanje materijalnih dokaza, ali na istoj sednici po predlogu odbrane okrivljenog, da se pogleda video snimak CD-a, čijem predlogu se nije usprotivilo ni tužilaštvo, pa je pretresno veće odlučilo da se u sednici od dana 17.10.2022.godine pogleda video snimak CD-a, a da se zatim razmotre materijalne dokaze.

U sudskom pretresu dana 17.10.2022. godine, CD je preslušan i pogledan putem video-linka i uvedeni su drugi materijalni dokazi kako je predloženo u optužnici; Članci objavljeni na raznim portalima i forumima, informativni izveštaj u vezi sa ovlašćenjem, informativni izveštaj u vezi sa ovlašćenjem STRK-a, br.ref. 06/1-01-120/2019 dana 26.05.2019 god Policije Kosova-Jedinice za Istragu teških zločina, izjava okrivljenog data dana 25.04.2019.godine u Policiji Kosova, a dana 30.05.2019.godine data je Specijalnom tužilaštvu Republike Kosovo

Završna reč stranaka

Tužilac predmeta je u završnoj reči istakao: da ostaje pri optužbi protiv okrivljenog I.T. i dodaje da je vođenjem dokaza na sudskim pretresima dokazano činjenično stanje kao u optužnom delu, a takođe je tražio da se optuženi oglašava krivim za krivično delo za koje je optužen.

Činjenično stanje potvrđeno je materijalnim dokazima: preslušavanjem i gledanjem video snimka, tekstovima objavljenim u raznim portalima i novinama, informativnim izveštajem o ovlašćenju PSRK, sa ref.br 06/1-01.120.2019 od dana 26.05.2019.godine, Policije Kosova – Jedinice za istrage teških zločina, kao i izjave okrivljenog date dana 25.04.2019.godine u Policiji Kosova, u STRK dana 30.05.2019 god, i njegovu izjavu datu na sednici sudskog pretresa od dana 02.12.2019.godine, dok je u poslednji sudski pretres okrivljeni iskoristio pravo da se brani ćutanjem, ali je potkrepio svoje iskaze date u ostalim fazama dosadašnjeg postupka.

Iz ovih izvedenih dokaza u celini je dokazano da je optuženi krivično delo izvršio sa umišljajem.

U celini je dokazano da je činjenični opis krivičnog dela u potpunoj saglasnosti sa činjenicama i okolnostima koje čine krivično delo.

Tužilaštvo izjavljuje da tvrdnje odbrane i optuženog, kao i njihovo obrazloženje da je izjava okrivljenog sloboda izražavanja i da ne predstavlja krivično delo, nije osnovana, jer nije sloboda izražavanja kada je uvređen čitav jedan narod, nije sloboda izražavanja kada su žrtve uvređene.

Završna reč odbrane optuženog I.T. adv. N.V.

Odbrana optuženog I.T. adv. N.V. u svojoj završnoj reči izjavio da ne slaže se sa Tužiocem predmeta, da je krivica dokazana, jer u ovom konkretnom slučaju krivično delo uopšte ne postoji i da je optužnica suprotna KZRK, sa članom 10. Konvencija o ljudskim pravima, koja govori o slobodi izražavanja i da se ova konvencija primenjuje na Kosovu i da je u ovom konkretnom slučaju optužnica takođe suprotna Ustavu Kosova.

Odbrana tvrdi da u konkretnom slučaju nisu ispunjeni zakonski uslovi za postojanje krivičnog dela, jer je u stavu 1. člana 147. neophodno je da *inkriminisana radnja ugrožava javni red, a da se to u konkretnom slučaju nije desilo. ..., nije bilo javnih okupljanja, uličnih demonstracija, blokada puteva i slično.*

Što se tiče stava 2 člana 147, ovde mora biti prouzrokovana posledica, narušavanje reda, nasilje i druge posledice, a do njih nije došlo.

Što se tiče tvrdnje Tužilaštva, da je I.T. zloupotrebio službenu dužnost, odbrana tvrdi da njegov klijent optuženi I.T. nije zloupotrebio službenu dužnost zbog toga što i ako je u to vreme bio Ministar, on je mogao da se građanima obrati kao građanin i da može pričati u svakom skupu, kao u konkretnom slučaju dana 24.03.2019 god, da bih se skupu obratio kao Ministar, sigurno on bi zahtevao od predsednika dnevnicu za rad u nedelji, ništa od ovoga se nije desilo.

Treba znati da žrtvama NATO bombardovanja ne možete da se obraćate kao ministar Vlade Kosova, jer oni smatraju Vladu Kosova odgovornom za sve loše stvari koje im se desile, da je I.T. obratio građanima Srbije kao ministar Vlade Kosova, javnost bi mu bar zviždala, ne bi mu dozvolila da nastavi svoj govor.

Odbrana tvrdi da je njegov branjenik ovde, okrivljeni I.T., politički odgovoran za ono što je izjavio, zbog čega je otišao i tu se njegova odgovornost završava.

On dodaje da naprotiv naše izjave mogu nekoga da uvrede, te da je u ovom slučaju izjava možda bila uvredljiva, ali se ne slaže sa tužiocem predmeta da je uvredio čitav jedan narod.

Odbrana je u završnoj reči istakla da T izjava ne sadrži pozive na osvetu, niti na nasilje protiv bilo koga, već se njegova izjava odnosi na događaje iz prošlosti što nema veze sa ničijim postupcima posle 20 godina.

Član 9 EKLJP smatra slobodu izražavanja, tako da je veoma važno napraviti razliku između političke i krivične odgovornosti.

Odbrana takođe tvrdi da je tužilac predmeta u optužnici iznosio izjave kojih nema na CD-u kao npr. u CD-u nema izraza krvoprolića, I.T. to nije rekao. Optuženi je odgovoran za verbalnu formu krivičnog dela, stoga dokaz (CD) mora biti ono što se nalazi u optužnici, a mi to u konkretnom slučaju nemamo.

Odbrana tvrdi da njegov branjenik, optuženi I.T., u konkretnom slučaju nije zloupotrebio službeni položaj, jer da je bio u svojstvu ministra, kao što poslanik ima imunitet, i on bi imao, a to znači da isti verbalno nije mogao da izvrši krivično delo.

Odbrana navodi da ako nema pozivanja na nasilje, dozvoljeno je slobodno izražavanje, a ako nije izazvano nasilje, onda nema krivičnog dela.

Na osnovu navedenog, odbrana u završnoj reči predlaže sudu da se njegovom branjeniku, okrivljenom I.T., ovde izrekne oslobađajuća presuda, jer nikada nikome nije naneo štetu, a da to dokazuje ceo njegov dosadašnji život.

Optuženi I.T., iako je odabrao da se brani ćutanjem, podržao je završnu reč svog branioca N.V.

Obrana Okrivljenog

Optuženi I.T. je u prvom sudskom pretresu dao odbranu, samo pred svojim advokatom adv. N.V., i tada odlučio da se brani ćutanjem, pa je odbio da odgovara na eventualna pitanja tužioca predmeta i Suda.

Na pitanje svog branioca, optuženi I.T. je odgovorio da stoji iza svojih izjava datih policiji i STRK, u najranijim fazama, dok u vezi sa datumom 24.03.2019. godine priznaje da je govorio na građanskom okupljanju Srba u Zvečan povodom početka NATO bombardovanja na Kosovu.

On dodaje da je na tom skupu govorio u svojstvu običnog građanina kao član stranke Srpska lista, a govorio je kao lokalni srpski političar.

On dodaje da *„tamo nije govorio kao ministar Vlade Kosova, da na ovaj skup nije išao službenim kolima i da je skup bio takav, da tu nije bilo moguće da se masi obrati kao političar Vlade Kosova i da niko iz njegovog kabineta nije bio tamo kao ministar u odlasku”*.

On potvrđuje da zna da je njegova izjava snimljena, ali nijednog trenutka nije imao nameru da bilo koga uvredi i da mu je bol i albanskih i srpskih majki ista, izjavljujući da *„kako me boli plač dece Albanaca, tako me boli i plač onih Srbskih,* da je „to dokazao svojim 4 (četvoro)godišnjim radom u Vladi Kosova, u Ministarstvu administracije i lokalne samouprave, gde je tokom ovog perioda imao dobre i zdrave odnose sa Albancima.

Njegov cilj, niti želja, nikada nije bio da bilo koga uvredi, dok u ponovljenom suđenju nije odgovarao na pitanja stranaka, pošto je odlučio da se brani ćutanjem i da ne odgovara ni na jedno pitanje, ali je naglasio da stoji u potpunosti iza datih izjava u ranim fazama postupka, kao što su u policiji, tužilaštvu i sudu.

Ocena završnih reči stranaka.

Što se tiče završne reči stranaka, sud će analizirati završnu reč odbrane, a vrlo kratko završnu reč tužilaštva, budući da se tvrdnje tužilaštva poklapaju sa donetom presudom sudskog veća u ovom krivično-pravnom slučaju.

Završna reč tužioca u predmetu zasniva se na dokazima predloženim u optužnici i sprovedenim u sudskoj raspravi u sudu.

Tužilaštvo se pobrinulo da svoje tvrdnje potkrepi konkretnim dokazima.

Pokušao je da sačini činjenični opis prema situaciji i okolnostima, kako se to dogodilo i kako se slučaj razvijao. Tužilac je pokušao i da podeli granicu do dozvoljene slobode izražavanja volje i granicu kada se ta sloboda prekorači i pređe u krivično delo.

Takođe je pokušao da razdvoji i faktoriše podjelu političke odgovornosti u odnosu na krivičnu, na osnovu navedenog, sud završnu riječ tužioca u predmetu ocjenjuje kao sasvim objektivnu.

A što se tiče tvrdnje odbrane iznetim u završnoj reči, sud ocjenjuje da:

- ne stoji tvrdnja odbrane da krivica optuženog nije dokazana,
- Takođe, ne stoji tvrdnja odbrane da je optužnica u suprotnosti sa odredbama člana 10. Evropske konvencije o ljudskim pravima, koji govori o slobodi izražavanja, pa ako se pogleda stav 2. člana 10. ove konvencije, koji glasi „ostvarivanje ovih sloboda koje sadrže obaveze... možemo zaključiti da sloboda izražavanja nije neograničena, naprotiv”.
- Takođe, tvrdnja odbrane da su u konkretnom slučaju nisu ispunjeni zakonski uslovi za postojanje krivičnog dela, izazivanje mržnje, podele ili nacionalne, rasne, verske ili etničke netrpeljivosti iz člana 147. stav 1. Krivičnog zakona Republike Kosovo, jer je u stavu 1. člana 147. KZRK-a neophodno da se inkriminišućom radnjom ugrožava javni red, da nema javnih okupljanja, uličnih demonstracija, blokada puteva itd.
- Što se tiče stava 1. člana 147. KZRK, sud nalazi i ocjenjuje da stav 1. člana 147. KZRK-a predstavlja neke osnovne oblike izvršenja ovog krivičnog dela. Tako da, prema ovom stavu, ovo krivično delo se smatra učinjenim kada **„ko javno izaziva, ili širi nacionalnu, rasnu, versku ili nacionalnu mržnju, mržnju ili netrpeljivost“**. Smatra se da je lice izvršilo ovo krivično delo ako je preduzelo samo jednu od ovih radnji, ali se smatra učiniocem ovog krivičnog dela i u slučajevima kada je preduzelo sve ove radnje.

Na osnovu iznetog, sud ocenjuje da u konkretnom slučaju postoje elementi krivičnog dela za koje je okrivljeni oglašen krivim i da njegovim inkriminiranim radnjama, ispunjeni su zakonski uslovi.

Čak i drugi oblici, kao što su predstavljeni u komentaru Krivičnog zakona KZRK-a, objašnjavaju kako je ovo krivično delo izvršeno, na primer, tačka 12. ovog stava definiše da se „smatra da je delo izvršeno stime što je, „preduzeta bilo koja vrstu akcije kojima se podstiče ili širi mržnja, mržnja ili netrpeljivost između nacionalne, rasne, verske, etničke ili bilo koje druge grupe”.

Dok tačka 13 ovog stava kaže da je „posledica ovog krivičnog dela povreda suživota nacija, vera, rasa ili etničkih grupa koje žive na Kosovu“.

Dok je u tački 14. propisano da za postojanje ovog krivičnog dela nije neophodno da je zaista izazvana mržnja ili kleveta, odnosno da je radnjom izazivanja ili širenja pojačan intenzitet postojeće mržnje, odnosno netrpeljivosti u smislu ovog inkriminacija i izazivanje mržnje i kleveta ne zahtevaju izazivanje posledice.

Sud ocenjuje i da tvrdnje odbrane da naše izjave mogu nekoga uvrijediti, ali nisu krivično delo, te da su te izjave možda pogrešne, ali nisu krivično odgovorne, kao u konkretnom slučaju, gdje on tvrdi da je politički odgovornost, ali ne i krivična odgovornost, kao u ovom konkretnom slučaju, takođe odbrana tvrdi da u pravnoj praksi postoje desetine predmeta u kojima je na sličan način odlučeno za oslobađanje okrivljenih.

Sud ocenjuje da su ove tvrdnje odbrane neodržive,

Tvrdnje odbrane iznete u završnoj reči da je njegov klijent ovde optuženi I.T., izjavom na skupu građana Srbije u Zvečanu 24.03.2018. godine, mogao da odgovara za političku odgovornost, ali ne i za krivičnu odgovornost, sud ih smatra neodrživim, jer politička odgovornost ne ograničava krivičnu odgovornost.

U konkretnom slučaju, dokazano je da je okrivljeni namerno izjavio (kako se vidi i čulo na CD-u) da je: „Razlog agresije na našu zemlju bila takozvana humanitarna katastrofa Rečak je izmišljen na Kosovu i Metohiji i to su ti "albanski teroristi" sve ovo izmislili, počinili su najveće zločine na Kosovu i Metohiji za koje niko do danas nije preuzeo odgovornost. Počinili su zločine pre NATO

agresije, ubijali dobre srpske domaćine i policajce na radnim mestima, nastavljajući sa krvavi pir tokom agresije i po dolasku takozvane mirovne misije na Kosovo i Metohiju”.

Sud ocenjuje da su ova izjava i ovi izrazi koje je upotrebio optuženi I.T., (ili upotrebljene od bilo koga) to su uvredljivi postupci prema čitavom narodu, i kao takvi *mogu da podstiču mržnju, nesaglasnosti, netrpeljivost među etničkim grupama na Kosovu.*

Prema sudu, ove radnje prevazilaze slobodu izražavanja predviđenu članom 10. EKLJP i drugim internim aktima.

Odbrana tvrdi da je u praksi bilo slučajeva da su bivši ministri u Vladi svojim izjavama vređali druge, koji su izjavama podsticali i demonstracije i blokadu puteva, ali za to nisu podignute optužnice i niko nije osuđen, dok u konkretan slučaj kada je njegov klijent ovde okrivljeni I.T., učestvuje na skupu srpskih građana i to u svojstvu običnog građanina i političar jedne stranke, gde kako sam kaže da tom izjavom nije imao nameru da bilo koga vređa i za koju izjavu nije bilo reagovanja albanskih građana osim nekih javni ili pisani medij i neki političar i zbog kojih nije bilo demonstracija, blokada puteva i nije bilo nasilja i protiv toga je optužen za krivično delo *izazivanje mržnje, podele ili nacionalne, rasne netrpeljivosti, verske ili nacionalne netrpeljivosti iz člana 147. stav 2. stav 1. Krivičnog zakonika Republike Kosovo.*

Sud nalazi da je ova tvrdnja odbrane kao takva neodrživa iz razloga što se sud bavi samo ispitivanjem optužnica i presuda u konkretnim predmetima protiv okrivljenih navedenih u optužnici za krivična dela koja im se stavljaju na teret, ali nikada ne sprovodi istrage i ne podiže optužnice jer nije nadležan za tako nešto, a to znači da sud nije mogao da se bavi drugim predmetima koji su se hipotetički mogli desiti i da za te predmete nema podignutih optužnica.

Ocena odbrane optuženog

Sud ocenjuje da odbrana okrivljenog I.T. u prethodnom postupku i u sudskoj raspravi (sve do faze kada je izabrao da se brani ćutanjem) nije zasnovana na dokazima koji bi dokazivali njegovu nevinost.

On/optuženi I.T./ kako u prethodnom postupku, tako i u sudskoj raspravi potvrdio je da je njegova izjava data pred srpskih građana na mitingu održanom u Zvečanu 24.03.2018. godine i koji je opisan kao u odredbi optužnice, *je izjava koju je dao, i da zna da je njegova izjava data na tom skupu snimljena i da i sada stoji iza te izjave, ali naglašava da nije učestvovao i govorio na tom skupu u svojstvu ministra Vlade Kosova, već kao običan građanin i kao lokalni srpski političar-član stranke "Lista Srpska" i da njegova izjava nije imala nameru da bilo koga uvredi niti je namenjena protiv bilo koga... i da oseća bol svih žrtava podjednako bili oni Albanci ili Srbi, dodajući da nikada nema namere ni protiv koga i da je to dokazao tokom svog rada i angažovanja u Vladi Kosova.*

Sud je pažljivo ispitao odbranu okrivljenog i ocenio da je odbrana optuženog Ivana Todosjevića o njegovom svojstvu učešća i govora na skupu građana Srbije u Zvečanu 24.03.2018. godine nastojala da se fokusira na neka prava kao što su: sloboda građana da učestvuju na skupovima i slobodu izražavanja na tim skupovima, sve to kao običan građanin i kao političar političke partije/„Srpske liste/ a ne kao bivši ministar Vlade Kosova, već ko ovi pokušaji okrivljenog da ih koristi kao alibi, nisu bile stvarne, objektivne, niti ubedljive za sudsko veće, stoga, sudsko veće ocenuje da se u konkretnom slučaju inkriminišuće radnje okrivljenog tačno poklapaju sa dokazima koji su predloženi u optužnici i koji su sprovedeni u sudu.

Sud ocenjuje da optuženi I.T., s jedne strane, stoji iza svojih izjava datih na mitingu, a sa druge strane izjavljuje da sa tom izjavom nije imao namere da bilo kog vređa i da nije ni protiv ikoga.

Takav pristup je, prema oceni sudskog veća, prilično kontradiktoran i da ove dve teze ne idu zajedno, *da je krivično delo izazivanje mržnje, mržnje ili nacionalne, rasne, verske ili nacionalne netrpeljivosti iz člana 147. stav 1. KPRK-a. je izvršen samo sa umišljajem* u ovom slučaju, s jedne strane, radnje su inkriminišuće, dok se sa druge strane okrivljeni izjavljuje da nije imao nameru (umišljaj) ni prema kome.

- **Pravna ocena radnji okrivljenog**

Sud je ocenio da su u radnjama optuženog I.T. prisutni svi objektivni i subjektivni elementi krivičnog dela: izazivanje mržnje, podele ili nacionalne, rasne, verske ili nacionalne netrpeljivosti iz člana 147. stav 1. Krivičnog Zakonika Republike Kosovo (KZRK), jer član 147 stav 1 KZRK odlučno utvrđuje da: „*Svako lice koje javno širi mržnju, nemir ili netoleranciju između nacionalnih, verskih, etničkih ili drugih grupa koje žive na teritoriji Republike Kosovo na način koji će verovatno ugroziti javni red.....*„ U konkretnom slučaju, radnje optuženog I.T. na okupljanju srpskih građana u Zvečanu su u potpunosti u skladu sa elementima ovog krivičnog dela opisanog u tekstu, s tim što su upotrebljeni izrazi od strane optuženog mogli da naruše pravni poredak, stoga, za izvršenje ovog krivičnog dela zakonodavac ne utvrđuje da je potrebno narušavanje javnog reda.

Procena sprovedenih dokaza

Kao što je poznato u ovom pravnom krivičnom predmetu, optuženi I.T. optužen je da je počinio krivično delo: izazivanje mržnje, podele ili nacionalne, rasne, verske ili nacionalne netrpeljivosti iz člana 147. stav 1. Krivičnog zakonika Republike Kosovo.

Iz spise predmeta – izvedenih dokaza proizilazi da je nesporna činjenica da je optuženi I.T., u periodu dok nije bio na funkciji ministra uprave i lokalne samouprave u Vladi Republike Kosovo, sa umišljajem podsticao i javno širio mržnju, podele i netrpeljivost između nacionalnih, rasnih i etničkih grupa koje žive u Republici Kosovo, tako što dana 24.03.2019.godine, u ulici „...“ u Zvečanu, kao učesnik i govornik, na građanskom skupu protiv intervencije NATO-a 1999. godine na Kosovu, takozvanom „u znak sećanja na žrtve NATO bombardovanja, navodi se da je „*Razlog agresije na našu zemlju bila takozvana humanitarna katastrofa, Rečak je izmišljen na Kosovu i Metohiji i upravo su ti „albanski teroristi“, koji su sve to izmislili, počinili najveće zločine u Kosovo i za koje do danas niko nije preuzeo odgovornost. Počinili su zločine pre NATO agresije, ubijali dobre srpske domaćine i policajce na radnom mestu, nastavili krvavi pir tokom agresije i po dolasku takozvane mirovne missije na Kosovo i Metohiju,*„ radnje koje su mogli ugroziti javni red u Republici Kosovo.

Ovo činjenično stanje, sud utvrdio dokazima izvedenim u ovom krivičnom postupku. Na osnovu ovih dokaza, sud nalazi:

- Da je okrivljeni I.T. dana 24.03.2019.godine, sve dok nije bio na funkciji ministra uprave i lokalne samouprave u Vladi Republike Kosovo, namerno podsticao i javno širio mržnju, podele i netrpeljivost među nacionalnim grupama, rasnih i etničkih grupa koje žive u Republici Kosovo, tako da na skupu srpskih građana u Zvečanu protiv NATO intervencije, pre 20 godina, izražava se „*Razlog agresije na našu zemlju bila takozvana humanitarna katastrofa Rečak je izmišljen na Kosovu i Metohiji i to su ti "albanski teroristi" sve ovo izmislili, počinili su najveće zločine na Kosovu i Metohiji za koje niko do danas nije preuzeo odgovornost. Počinili su zločine pre NATO agresije, ubijali dobre srpske domaćine i policajce na radnim mestima, nastavljajući sa krvavi pir tokom agresije i po dolasku takozvane mirovne misije na Kosovo i Metohiju*”.
- Nesporna je činjenica da je optuženi I.T. učestvovao i govorio na tom skupu i da je njegova izjava snimljena na CD-u, što je u potpunosti u skladu sa odredbom presude.
- Nesporna je činjenica da je optuženi I.T. u svim fazama, kako u policiji, tako i u tužilaštvu i sudu, stajao iza svoje izjave dodajući da je izjava njegova, ali da nije imala za cilj da *vreda bilo koga i da tom izjavom nije bilo upereno ni protiv koga*.
- Činjenica da je okrivljeni I.T. svojom izjavom na skupu srpskih građana u Zvečanu 24.03.2019. godine prekoračio granice slobode izražavanja predviđene članom 10. Evropske konvencije o Prava čoveka (EKLjP) i drugim unutrašnjim aktima Kosova, pri čemu je stavom 2. člana 10. EKLjP utvrđeno da: „*obavljanje ovih sloboda, koje sadrži obaveze i odgovornosti, može biti podvrgnuto tim formalnostima, uslovima, ograničenjima ili sankcije predviđene zakonom i koje su neophodne u demokratskom društvu, u interesu nacionalne bezbednosti, teritorijalnog integriteta ili javne bezbednosti, radi zaštite poretka i sprečavanja zločina radi zaštite zdravlja ili morala radi zaštite dostojanstva ili prava*

drugih, da spreči širenje poverljivih podataka ili da garantuje autoritet i nepristrasnost pravosuđa“.

- Nije sporna činjenica da je presuda ovog suda u slučaju I.T. u potpunosti saglasna sa odredbama člana 147. st. 1 KZRK,
- Evropske konvencije o ljudskim pravima (EKLJP) *član 10 stav 2 koji se bavi slobodom izražavanja,*

Ocena i konačni nalaz sudskog veća za konkretan slučaj:

Sud je pažljivo ispitao i analizirao pitanje slobode izražavanja kao prava zagarantovanog i domaćim i međunarodnim pravnim instrumentima, ali je u konkretnom slučaju, optuženi prekoračio granice zaštite iz člana 10. EKLJP, odnosno, njegove radnje predstavljaju krivično delo, pri čemu se ovakav zaključak suda može potkrijepiti činjenicom da se ova izjava na uvredljiv način pripisuje albanskom stanovništvu davanjem jasnih naredbi za podsticanje i javno širenje mržnje i mržnje ili netrpeljivosti između nacionalnih grupe posebno za one upravo one etničke grupe koje su nedaleko od toga izašle iz oružanog sukoba, stoga, na osnovu ovih okolnosti sud nalazi da izjave optuženog u konkretnom slučaju prevazilaze slobodu izražavanja zagarantovanu članom 10. EKLJP, te da su ove radnje sankcionisane kao krivično delo i takve izjave optuženog snose odgovornost za izazivanje mržnje, mržnje i netrpeljivosti prema albanskom stanovništvu, posebno prema onima koji su doživeli gubitke i bolove iz oružanog sukoba - slučaj Rečaku i itd, dakle, imajući u vidu činjenicu da je Kosovo prošlo kroz oružani sukob koji je za posledicu imao žrtve, masakre i ratne zločine, koje je doživelo civilno stanovništvo Kosova, gde u celini ove okolnosti predstavljaju prilično kompleksno društveno okruženje i krhko, u smislu nacionalnih protivrečnosti i onoga što je stanovništvo doživelo, gde nije isto proglasiti govor mržnje – nacionalno raspirivanje u društvenoj sredini koja nije doživela konfliktne okolnosti, od društva koje je doživelo, da na kraju krajeva, u društvima koja nisu doživela ovakvu vrstu okolnosti, konkretne izjave kao što su one optuženih nemaju nikakav negativan efekat, dok u društvima kao

što je kosovsko te izjave imaju veliki negativan uticaj, što takođe poklapaju sa zločinima krivičnog dela.

Dakle, komentarisanje masakra koji se dogodio u selu Rečak, negiranje ovog masakra, a posebno proglašavanje i etiketiranje čitavog stanovništva epitetom „albanski teroristi“... *počinili su najveće zločine na Kosovu. .. Počinili su zločine pre NATO agresije, ubili su dobrog srpskog domaćina i policajca na svom radnom mestu...*“, definitivno predstavlja kršenje prava drugih, a gde praksa – pravosuđe ESLJP, utvrđuje da član 10. EKLJP štiti slobodu govora u meri u kojoj ovim govorom ne kršimo prava drugih, te da je u stvarnosti optuženi u ovom slučaju svojim izjavama povredio prava drugih. Stoga, njegove radnje nisu definisane samo mesnim zakonom kao krivično delo, već i praksom – nadležnosti ESLJP, ne uživaju zaštitu, a u konkretnom slučaju ove izjave okrivljenog je ocenio i Sud kao uvredljive radnje prema čitavom narodu i kao ovakvi mogu da podstaknu mržnju, razdor i netrpeljivost među etničkim grupama na Kosovu, pa kao takvi predstavljaju krivično delo prema mesnom zakonu, kojim bi ovakvi postupci mogli da naruše javni red u Republici. Kosova, ali su u suprotnosti i prevazilaze slobodu izražavanja definisanu članom 10. EKLJP.

KZRK u stavu 1 člana 147 predviđa da za izvršenje ovog krivičnog dela nije neophodno narušavanje javnog reda i mira, već je dovoljno upotrebiti jedan od oblika izazivanja, širenja javne mržnje, nemir ili netrpeljivosti prema nacionalnoj, verskoj, etničke grupe... ili druge grupe koje žive u Republici Kosovo, i da je u ovom konkretnom slučaju optuženi preduzeo neke od ovih radnji definisanih članom 147. stav 1. KZRK-a, gde je to potvrđeno gledanjem i slušajući video snimak CD-a gde se jasno čuje okrivljeni koristeći izraze... *"albanski teroristi" ... počinili najveće zločine na Kosovu.... Počinili zločine pre NATO agresije, ubijali dobre građane Srbije i policajce u njihovim radnim mestima...*“, stoga su ovi postupci kao takvi, mogli da naruše javni red.

Izjava okrivljenog kritičnog dana u Zvečanu naišla je na snažan odjek među srpskim građanima koji su se okupili protiv NATO intervencije 20 godina ranije, sa jasnim nalogom da javno podstiče mržnju prema albanskom stanovništvu. I da je do ovog zaključka sud došao nakon sprovođenja drugih dokaza slušanjem i gledanjem video-snimka, kao i drugih materijalnih dokaza (informativni izveštaj, tekstovi objavljeni u raznim portalima i novinama itd, nakon analize i ocene istih, sud je došao do zaključka da je u njegovim postupcima optuženog I.T. nalaze se sve elemente

krivičnog dela: *izazivanje mržnje, podele ili nacionalne, rasne, verske ili etničke netrpeljivosti iz člana 147. stav 1. Krivičnog zakonika Republike Kosovo*, pri čemu je navedeni optuženi u periodu dok je bio na funkciji ministra uprave i lokalne samouprave u Vladi Republike Kosovo namerno podsticao i javno širio mržnju, podele i netrpeljivost između nacionalnih, rasnih i etničkih grupa koje žive u Republici Kosovo, tako da dana 24.03.2019.godine, u ulici „...“ u Zvečan, kao učesnik i govornik, na građanskom skupu protiv intervencije NATO-a 1999. godine na Kosovu, tzv. „u znak sećanja na žrtve NATO bombardovanja, izrazio se „*Razlog agresije na našu zemlju bila takozvana humanitarna katastrofa Rečak je izmišljen na Kosovu i Metohiji i to su ti "albanski teroristi" sve ovo izmislili, počinili su najveće zločine na Kosovu i Metohiji za koje niko do danas nije preuzeo odgovornost.Počinili su zločine pre NATO agresije, ubijali dobre srpske domaćine i policajce na radnim mestima, nastavljajući sa krvavi pir tokom agresije i po dolasku takozvane mirovne misije na Kosovo i Metohiju*”. Ovi izrazi koji bi mogli da naruše javni red u Republici Kosovo i kao takve ih je sud ocenio kao uvredljive izraze prema čitavom narodu i mogu da podstiču mržnju, razdor i nestrpljenje između etničkih i drugih grupa koje žive u Republici Kosovo i da ove radnje prevazilaze slobodu izražavanja predviđenu članom 10. EKLJP.

Izjave okrivljenog da nije imao nameru da nikoga uvredi i da nije pravio razliku između žrtava, bez obzira da li su Albanci ili Srbi, i da se ne seća da li su navedeni izrazi izgovoreni u besu ili u efekat porodice žrtava na skupu održanom 24.03.2019 god, u Zvečanu na kome je bilo prisutno oko 30 ljudi, i da i kao ministar i kao običan građanin žali zbog reči koje je rekao o tragičnom događaju koji se desio na Kosovu i da se ne seća sve što je rekao tog dana, ali zna da je snimljeno, po oceni suda, to su pokušaji okrivljenog da izbegne krivičnu odgovornost i kao takvi za sud su neodrživi.

➤ Ocena u vezi sa izrečenom kaznom

Povodom odmeravanja vrste i visine kazne optuženom, sud ocenio okolnosti u smislu člana 64. KZK, a kao olakšavajuću okolnost u ličnim okolnostima nalazi da je optuženi I.T. prvi put je prekršio zakon, njegovo pokajanje, pravilno ponašanje u svim fazama suđenja, dok je kao otežavajuću okolnost sud uzeo težinu krivičnog dela sa vremenom izvršenja krivičnog dela, a kada

je dodat i stepen krivične odgovornosti optuženog, što je u konkretnom slučaju veoma osetljivo, delo koje je izvršeno sa direktnim umišljajem i s predumišljajem i unapred planirano. Zatim motive za izvršenje krivičnog dela, u konkretnom slučaju kao i okolnosti pod kojima je krivično delo izvršeno, stoga, na osnovu svih ovih okolnosti, sud ocenjuje da je ovom kaznom, koja je srazmerna težini krivičnog dela i stepena krivične odgovornosti optuženog, da će se ovom kaznom postići svrha kazne, sprečavanje učinioaca da ubuduće čini krivična dela (specijalna preventiva) kao i da će se istovremeno ostvariti i drugi cilj odvracanja drugih lica od izvršenja krivičnog dela (generalna prevencija), a posebno je u konkretnom slučaju važno naglasiti da će se uspeti u velikoj meri izbeći širenje krivičnih dela, ove prirode.

Pošto u konkretnom slučaju, nakon sprovođenja dokaza, nije dokazano da se okrivljeni kritičnog dana pojavio na skupu srpskih građana u Zvečanu kako bi zloupotrebio službeni položaj, u svojstvu ministra Vlade Republike Kosova, Sud prekvalifikovao krivično delo iz stava 2. stav 1. člana 147. KPRK, gde prema stavu 1. člana 147. KZRK-a ovo krivično delo mogu izvršiti; *Svako ko javno podstiče ili širi mržnju, podelu ili netrpeljivost između nacionalnih rasnih, verskih, etničkih grupa ili drugih grupa koje žive na Kosovu, na način koji može da naruši javni red, ...* U konkretnom slučaju, radnje optuženog I.T. na okupu srpskih građana u Zvečanu u potpunosti je u skladu sa elementima ovog krivičnog dela opisanog u tekstu, s tim što izraze koje je optuženi koristio mogu da naruše pravni poredak.

➤ Troškovi postupka

U skladu sa članom. 450. i 453. ZKP, optuženi je dužan da na ime sudskog paušala isplati iznos od 100 € / (sto evra), kao i u skladu sa članom 39. stava. 3. tačka 3.2. Zakona o obeštećenju žrtava krivičnih dela, iznos od 50 € sve u roku od 30 /trideset/ dana od pravosnažnosti presude, koji je iznos određen s obzirom na ekonomsku situaciju i složenost ovog krivičnog predmeta.

Iz navedenih razloga, odlučeno je kao u dispozitivu ove presude.

OSNOVNI SUD U PRIŠTINI

SPECIJALNI DEPARTMENT

PS.br.59/21 dana 19.10.2022 god

Službena saradnica

Ardite Mustafa

Predsednik sudskog veća

Musa Konxheli

Pravna pouka: Protiv ove presude dozvoljena je žalba u roku od 15 (petnaest) dana od dana prijema pismene kopije ove presude, Apelacionom sudu u Prištini, preko ovog suda.

Prevodilac

Myrvete Tullari